

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju.
Priopćana se pisma tiskaju po 5 avd. svaki redak. Oglasi od 8 radnih stotje 60 avd., za avcički redak više 5 ili u slučaju opetovanja na pogodbe se upravom. Novi se slijudi poštarskim naputnicima (nastojno putatice) na administraciju "Nove Slogi". Ime, prezime i naziv, obliži poštu valje točno označiti.

Kome list nedodje na vremenu, tako to javi odpravnici u otvorenem pismu, za koje se ne plaća poštarske, ako se izvrši napis: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Nugam rata male stvari, a ne slaga tre pokvariti". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Početkom ovoga mjeseca, iztekla je mnogim našim čitateljima predplata na prvo polugodište 1890. godine. Imade žalivože i takovih, koji nam duguju predplatu za jednu i više godina. Molimo dakle jedne i druge, da učine svoju dužnost, da nebude poslje njim i nam nepričika. Izdavanje lista neodvisna stoji velikih žrtava i dosta novca. Svaki prijatelj naše svete stvari dužan je, da nam olakša posao oko izdavanja ovog jedinog glasila za hrvatski puk Istre.

Nove molimo, da nam se žalje poštarskom naputnicom. "Naša Sloga" stoji na godinu za imućnije 5 fr. a za seljake 2 for. Na pol godine polovicu gornjih cien.

Uprava "N. Sloga".

Izborna borba u Pazinu.¹⁾

(Konac.)

Sada navesti ćemo imena onih birača protivne stranke, koji su pripušćeni k glasovanju, prema su po našem nazoru imali biti odbiti:

1. Antoni i Vjekoslav Ortis iz Novaki. Vjekoslav Ortis je pred više vremena umro. Anton Ortis nije dakle mogao glasovati i to tim manje, jer se nije ničim izkazao, da je nasliedio svojega brata. Osim teži valja spomenuti, da je već pred više vremena prodan na javnoj dražbi imetak obil Ortisa.

2. Baštinici Frana Covernizze imali su sami glasovati, ili ako maloljetni, po svojih zakonitih zastupnicima. Unatoč tomu pripušćen je k glasovanju Ivan Margetić, koji se izkazao kao punomoćnik.

3. Moise Penso stanujući u Trstu, ovaj je pripušćen k glasovanju prema je prodan kucu, te time izgubio izborni pravo.

4. Fran i Eugen Bačac iz Pićna pripušćeni protuzakonito k glasovanju, jer je za nje glasovao Fortunato Lupetina sa punomoćju.

5. Baštinici Antona Bastianutti. Za ove je protuzakonito odošao glas Šime Curellich iz Pićna, koji se je izkazao sa punomoćju.

6. Fran, Ferdinand i Vjekoslava Dragovina te Karolina Zanka. Ovi moralili su koga između sebe opunomoći. Toga nisu učinili već je za nje glasovao kovač Dobrila, dakle protuzakonito.

7. Fran Palman pok. Ivana iz Gologorice neposjeduje ništa, ipak pripušten je k glasovanju.

8. Josip Dequal baštinski Dequal Vicka. Ze ovoga

je protuzakonito pripušćen k glasovanju uzorno ponašati, kad ga nitko neizvije. Anton Runko.

Nasi birači, videć postupak izborne komisije, počeli su se sgražati te prosvjedovati, na nasi uvidjajniji muževi izdanika naše stranke, tada bi bili umirili su ih, jer bi svaki nemir bio protivnici svračali svaku krivnju na izpao na korist protivničku. Med članu, jer da je toboža priputila naše novi komisije, koji su se osobito odabrali protivnike. Pošto su voljom likovlja za izključiti naše birače, bio načelnika bili protivnici u komisiji, je Innocent Fabris, koji se je prvi to neznamo što će sada navesti za ustajao. Istini za volju moramo iztaknuti, uzrok svojoj propasti. Osvjedočit su da član komisije g. dr. Egid Mrach se pako morali, da se naša stranka nije glasovala za izključenje, gdje se neboji ni protivničke komisije, jer naša je to jasnomu slovu zakona protivila. stranka sačinjava malom iznimkom. Ostala četiri člana komisije bijahu cijelo prečanost ove prostrane občine, uvjek složna. Izborni čin trajao je od 8 sati u jutro do 12^{1/2}, pak od 2 do 7 sati na večer. Protivnici imali su do podne jednak broj glasova, te su 4 sata daleko potekli na izbor: Bog se već nadali, da će pobediti. Razaslali na sve strane občine kojice, ste osvjetlili Vaše poštene lice! Muževi, da dovedu birače, nu nisut nego par koji ste izabrali, jamče, da će raditi njih doveli iz Gologorice. Kaže se, razda na korist Vaše velike občine.

da su jednomu našemu biraču iz Gologorice nudjali 50 for. za njegov glas, što je ipak dotični odbio. Poslije podne dolazili su na red naši birači,

tako da je uvek naš broj rasta. Kod drugoga čitanja imenika birača prištupili opet nekoj birači protivne stranke, ili bolje rekuć oni, koji su došli sa punomoćju za druge glasovati.

Naši birači, ili bojni zaštitnici, dali su već svih glasovali, te pošto se nitko nije prijavio nije, zaključen bi izbor, te se prešlo na branjenje glasova.

Uspjeh brojenja bio jest taj, ja je za naše predloženike glasovalo 113 njih, za protivničke 80, tako da je naše stranka pobjedila i u I. tielu sa 33 glasa većine.

Ako pak dodamo k našim glasovom i onih 12, što su bili neopravljeno izključeni, to je naših glasovalo 125. Odbiv od protivničkih 8 neopravdanih glasova, ostaje 72, dakle protivnici ostali su u velikoj manjini.

Opaziti pako moramo, da med ova 72 glasa ima se računati 12 glasova odanih ed naših seljaka, 7 glasova činovnika i učitelja, 6 birača, što stanuju izvan mjestne občine i nje-

koliko ženskih glasova tako, da se broj birača talijanske neodvisne stranke, što stanuju u občini, sradja na 40 glasova. Ako se ovaj broj prispolobi

našim birači, koji broje na hiljadu, tada je sasvim jasno, da nemože kod svih manje imati nikakova uplivu.

U tom katoličkom skupštini i bezbrojnim dobiti, da se naši birači, sa veselim

živio-klici popratili proglašenje uspiješnosti izbora.

Obzirom na to, da je obitelj unika spojena s crkvom;

obzirom na to, da je crkvi od Boga namijenjena zadaća, da narode podučaju i učaju i da ona sama, kako niko drugi,

imade za to potrebnu vlast i sredstva;

„uvažujući nadalje, da uslijed društvenih naših odnosa, da će ogromna većina naših občina potrebiti učnu pučku škole

za potrebu ugoji i naobrazu djece, da je dakle pučka škola od najveće, pač edukacije važnosti za obitelj za crkvu i za

družinu;

obzirom napokon i na to, da su

Italijanski četvrti na arka.

Dopisi se ne vraćaju ako ne

Nebijegovan listovi se ne primaju. Predplata i poštarskom stoji 8 for, za seljake 2 for, za godina Razmjerno 10c 1/2, i 1 za polgodine. Ivan carine više poštarske.

Na malo jedan broj 5 novčić.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 25

djeca zakonom prisiljena polaziti školu: dužni su katolici po svojoj savjeti, a potom imade i pravo zahtijevati kao najavetije svoje pravo od državne vlasti ono javstvo za vjerski odgoj mladetci, koje je uslijed postupčih okolnosti potrebno, i koju se dade postići jedino onda, ako se opet uvede vjerska škola.

Eto, predragi u Isusu, u toj izjavi navedeni su svih razlozi, koji Vas ne samo nazuju dužnost, već koji Vas i ovlaštjuju, da zahtijevate vjersku školu. Vi roditelji katoliki. Vi sto pravi i prvi odgojitelji i učitelji. Vase djece; bojni zakon i red namijenjuju Vas mojstvo sa svim njegovim dužnostima i pravim. Neima vlasti na svetu, koja bi Vas oslobodila od dužnosti ugoja djece. Vase, a isto tako i neima je, koja bi Vas mogla to pravo uzkratiti. O izpunjenju to dužnosti odgovarati ćete jednom pre sudom božjim; tu odgovornost ne možete prenijeti na drugoga. Vi sami dobili ćete za izpunjenje to dužnosti vječnu nagradu, a i Vi sami i niko drugi, bi morali nositi vječnu kazan, kad bi tu dužnost zanemarili.

Nu škola je već po svojoj zadaći poznata, da roditeljem prenemate dio dužnosti ugoja djece. S toga moradu roditelji neprastance zahtijevati, da im budu djece u školi onako ugojeno, kako to oni žele t. j. u katoličkoj duži, jer tako bi ih oni kod kuće ugađali. Gdje su dakle katolicki roditelji, tui ne može i ne smije škola djece odgajati dragačije nego po želji roditelja t. j. na katoličku.

Neda se, predragi u Isusu, poreći, da i država imade svoj dio kod ugoja djece i da tuj i ona imade svoja prava. Mi joj ta prava nećemo ni krajnji ni nekati, ali nasuprot određito pravljemo proti svakom sumnjičenju, kojim se izvršava naša namjera. Rado priznajemo, da je uslijed dužnosti okolnosti skoro neobnovne nuždno, da država upotriebi svoju moć i na školu. Nu imala prava kod škole koliko mu drugo, one nikad ne ima pravo, da odgoji katoličko djece proti volji i dužnosti katoličkih roditelja; to pravo si ona nikad neće moći dokazati, a jci manje moći da se s njime poslužiti, bez da povredi naravno pravo roditelja.

Sudite dakle sami, predragi u Isusu! Ako je ugoj Vaše djece pravo pravljeno Vaše pravo, a Vi kao katolicki roditelji ne možete i ne smijete Vašu djece drugog ugađati nego na katoličku, ako Vi Vaše pravo i Vašu dužnost ugoja dijeljive škole prepuštate i školu si zamjenicom aštarave; što onda morate zahtijevati od škole? Ništa manje, nego da se Vašu djece u školi u katoličkoj vjeri ugađa, t. j. da se ju uvaža u katoličko-vjersko življenu, da se ju potiče i priuči ka katoličkom mišljenju i djelovanju, jednom rieči: da se ju ugoji na katoličku. A to snijete tim više tražiti, pošto ste dužni djece Važu stati u školu, koje po zakonu Vi sami morate uždravati.

Nije s toga ni dostojan nit pravedan prigovor, da Vam je po zakonu slobodno dijeliti katoličke privatne (vjerske) škole. Jer čemu Vas siliti, da dvostrukom breme preuzeimate, kad Vam je često i jedno pretežko? Zar nije dostojnije i pravednije, da oni, koji žele bezvjersku školu, i sami si ju uždravaju?

Mi dakle es svojim zahtijevom i Vaše pravo zastupamo i branimo. U Vašem imenu, u imenu crkve, kojoj djeca Vaša uslijed av. krsta pripadaju, u svojem imenu, poštu su neumare duše povjere našoj pastirskoj skrbi, zahtijevamo katoličke škole. Time vršimo nevjerojatnu dužnost, koju nam božanski spasitelj naloži prema Vam i Vašoj djeći rieči: „Idite u crkve sve narode . . . da drža sve, što sam Vam zapovjedio.“²⁾

¹⁾ Iz zadnjeg broja izpoljio je krivnjom slaga pod br. 10. da su Stipe i Ivan Ukotić iz kaficerge nipošto iz Grdovale, a pod br. 11. da su Toma i Mate Belašić iz Grdovale odbiti, jer su materijalno razdijeljeni, prigovarali se, da to neodlučuje, jer da je porez nerazdijeljen, no ste nije nista pomoglo. Op. Ured.

²⁾ Navedeno pismo francuskim biskupom.

DOPISI.

Sa otoka Lošinja početkom jula, Konac, Gospodin Volpi bio je obeočao, da je kod nas odkrio filosferu, da će doneti ili poslati amo američkevine loze, a mislio se, da će se i kotarska gospodarska zadruga za to pobrinuti.

Ali veloselski seljaci, koji su za američke loze jednom zapitali kotarsku oblast, bijaju odpravljeni na takav način, da se nisu po drugi put već usudili doći za to loze ni moliti, a od strane gospodina predsjednika kotarske gospodarske zadruge nebijaju nikakve objave, da je stiglo američko vrijeme.

Sad se tekar doznao, da je u ovom vremenu gospodin predsjednik kotarske gospodarske zadruge nasadio na "Križ" na svojem vlastitom polju okolo šest tisuća američkih loza. Jeli taj glas služi na razjasnjenje one zagovore, koju čitamo u "u b i n o m" izvješću laniške godine o sjednicama pokrajinskog gospodarskog vijeća, gdje se kaže, da je ravnateljstvo iste odobrilo pokuse pravljene američkom lozom od naše kotarske gospodarske zadruge i troškove iste, ili je naš gospodin predsjednik gdje drugdje pravio pokuse tom lozom? Ovdje bi živa duša nezna za te pokuse, kako u obće se nezna, jeli još obstoji ta gospodarska zadruga.

Vidjeli znati, da je "Križ" oko 10 kilometara (od strane bare) preko mora odalećea od otoka Lošinja na Creskom, da s toga nije lakho odvesti se tamu, da se pregleda taj vinograd. Kako dake korist nama ako se tamo sadi američku lozu?

Neznamo pako hoće li gospodin predsjednik kotarske gospodarske zadruge dozvoliti preadvijanje loza iz njegovog vinograda i dati ēi dijeliti rezancice ili lozje kad ga bude. Bojimo se, da nam se ne dogodi kako i Veloselci kad su došli jedni prosititi po koju američku lozu! Sad se pita, što će odbor poduzeti proti filosferi?

Nadamo se, da će svakako do koje godine nestati na našem otoku tog zlobnog kuka, a to kad budu poginule sve naše loze.

Možda će se do tada sadanji gospodin predsjednik kotarske gospodarske zadruge, kao pouzdanik našega kotarskoga poglavara, udostojati izvještiti nas o troškovim skopčanim sa gojenjem američke loze i o uspjehu njegovih pokusa. A tada ēemo mi, sretni ljudi, moći odmish bez straha nasadići dole opušteno naše vinograde, te obilatan plod očekivati od naše tad već posve očišćene zemlje!!

Iz Buzeta, 14. jula. Čim se je početkom ove godine g. dr. Mate Trinajstić nastanio u našem drevnom Buzetu, stalno se odnosi ţivo o tom raditi, kako bi se i kou nas oživotoriša "Hrv. Čitaonica", o kojoj so već i prije govorilo i kakvih već imade više u miloj njoj Istri.

Već 6. marta bili su pozvani svi rođoljubi iz mjesta i okolice na prijateljski sastanak, da se među sobom dogovore o ustrojenju čitaonice, u kojoj će se rastajati svi oni, kojim leži na srcu dobrobit i areća našeg potičenoga naroda.

Pošto su družitvena pravila nakon puna tri mjeseca potvrđena bila, odredim promicati odbor, a na ēelu mu diču naš g. dr. Trinajstić, da će se čitaonica otvoriti dne 6. jula.

U predvečerje toga dana bila se sabrala u stanu gosp. dra. Trinajstića, liepa kupa na izbor rođoljuba. Došlo ih sa svih strana naše prostrane obćine, kano iz Sovinjaka, Vrhca, Štrepida, Draguća, Dana, Vodica, Počekaja, pa iz drugih okolišnih sela. Preugodno izucadio nas je dolazak g. Matka Mandića, dnevnoga urednika "Naše Sloga" i vrlo slovenskoga rođoljuba g. Frana Žitka. Kad bijamo svi na okupu, posjedosno za stolovo i uprijetio svoje odi u g. dra. Trinajstiću, koji je krasnim govorom pozdravio gostove, a zatim nam razjasnio zašto se je na toliko otegnulo otvorenjem naše čitaonice. Uzrok tomu bio je taj, što je voda odbila pravila radi triju točka. Kazao je medju ostalim, da su pravila njeke druge čitaonice sadržavala one iato tri točke, pa da su ipak bila potvrđena.

Predio se zatim na izbor odbora. Izabrana bijahu jednoglasno slijedeća gospoda: dr. Mate Trinajstić, predsjednikom, A. Kalac, dekan, podpredsjednikom, Fran Flego, načelnik, tajnikom i blagajnikom; Matko Brajšić i Anton Flego odbornicima; zamjenici: Petar Cerovac i Ivan Vranić, župnik na Vrhcu.

Iza toga prešlo se na izbor novina na koje će se društvo predbrojiti. Kad bje izcrpljena i posljednja točka dnevnoga

reda, naime slučajnosti, dignu g. predsjednik sjednicu, a odmahiza nje slediće je skupna večera. Čim su se ljudi malko okreplili zaredsće zdravice, koje ne prestaće sva do posljednjeg časa.

Ponajprije nazdravi g. dr. Trinajstić domovini. Ima zanosnoga govoru zapjeva zbor premila nam pjesmu: "Liepa naša domovina". Koli liepo i tučno izvedeće vrli naši pjevaci prekrasnu tu pjesmu! Te voćeri osjećaše iši pošteno lice pokazavaju s vrednjim svog učitelja g. Matku Brajšić, veloga rođoljuba i našeg skladatelja.

Gosp. dr. Trinajstić nazdravio je zatim uredniku, našem dnevnog g. M. Mandiću, koji mu je vratio milo za dragu nazdraviju uznornim rođoljubom na Buzetinu. Nazdravljalo se zatim pojedincem, družtvom i raznim stalištem. Od važnijih nazdravica spomenut ćemo ona g. dru. Dinku Viteziću, g. A. Kalcu, g. V. Spinčiću, gosp. Franu Flegu, zemaljskim zastupnikom, pa svećeničkom učiteljskom stalištu itd.

Malne iža svako nazdravice shledila je pjesma, koju su naši vrli pjevaci baš vještacki izveli. "Istarska himna" (Frobri Bože...) od Matka Brajšića morala su ponoviti one većeri čelići pata, što je svakako najbolji dokaz, koliko je ta pjesma omiljela svima. Najiskrenije čestitke gosp. Brajšić s naše strane, a vruce ţelimo, da nas doskoru razveseli i cijeraduje novim kojim glasbotvorom. Samo napred! Dvojica gg. učitelja iznenadi nas krasnimi deklamacijami hrvatskih pjesama, kojim se veselo druživo gromkim odobravanjem zahvalio. Pjevala se krasna istarska koračnica "Istrane dragi", pa "Na vojsku!". "Četiri vječka" je to jesti, "Bože ţiri" itd. A već se to izvelo tučno i prekrasno. Čast našim vrlim pjevачem i njihovom učitelju, a preputravamo im što toplije, da i nadalje goje krasnu hrvatsku pjesmu, zašto imaju i dara i glasa. No nješto drugo, čega nikako ne možemo mimotići, ugodno nas iznenadiće večeri. Gosp. dr. Trinajstić nabario si pred nekoliko mjeseci hrvatsko narodno glasbal - brać. Uz pratnju g. Brajšića, kiju ga je pratio kitarom - odigrave nekojko krasnih hrvatskih pjesama. Poslije svake pjesme nastalo je dvoranu burno plješkanje i živo odobravanje. Divni zvuci narodnoga glasbala oduševile i užitije i onako razigrano društvo.

Ugodno li večeri! Cvjet inteligencije naše občine sabrao se ono večeri u stanu obljubljenog muža, da proslavi što ljepše ovaj zašmeniti dan. Na svih licih lebđio je izraz najpodpunijega zadovoljstva i sreće; iskreno i neprisiljeno veselje vladalo je cijelo te večeri u čitavom društvu, pak je bjez dvojbe svatko odricao pjevanju uspomenu. Eto čestitaka, pismenih brojavinja, kojo stigde iz raznih strana Iste i izvana i kojo bijahu prodiiane uz večelo klijanje:

Želimo iz srca, da bude nova sestra krepka slovanska trđjava u Istri, pod koje stiegom da bude bratski hrvatski narod postignuo podpunu pobjedu.

Slavanska Čitaonica, Trsat.

Koparska čitaonica pozdravlja srdačno mladu družinu.

Braća slavjanske Puljske čitaonice, sakupljena u obći zbor, pridružuju se duhom pri svečanom otvoru hrvatske čitaonice i kliču: naprek, slava podignuo narodnosti naše u Buzetu.

Predstraži hrvatsku na sjevernoj Istri pozdravlja posestrinu.

Urbanička čitaonica.

Ščeni pozdrav najmlajšoj posestrini na Istarskom Krasu. Slava probuditelj!

Sežanska Čitaonica.

Navedušeno pozdravljamo slavnoštvo odptje novega zavjetišta naše narodnosti u Istri i mu želimo, da se krepko razvije i blagotvorno deluje. Živila vrijesnost!

Delatnska podporna društvo (Trsat).

Uredništvo "Edinstvo" pozdravlja prijeđno Vaše novo društvo.

Buditeljici naroda, širiteljici hrvatske narodnosti, vele sretan uspjeh, krčki Hrvati, kliči gromovito ţilli sjeđinjeni buzetski Hrvati.

Kepar: Ražnjević se svakom raspredjujemo pomjake obćine Buzetske, današnjem se njenom slavlju odusjevljenjem: živila obćina buzetska, živila čitaonica i njeni osnivači pridružuju zahvalni posnik buzetski Franković.

Zagreb: Kao harni sin milog mi žavljaju pridruženjem se u duhu svečanom otvoru hrvatske čitaonice, koju počinju svoje djelovanje pod međnom zaštitom hrvatskih apostola Cirila i Metoda. Slava jedni nagovaraču, da se odreće buzetskim Hrvatom. Vaš Ante (Podreka), garskog priestolja, koje mu je trnjem

Slavni odbore!

Koli je taj slavni odbor veleo, što su pravila hrvatske čitaonice u Buzetu potvrdjene, toli sam veleo ja, što se hrvatska čitaonica u Buzetu otrala.

Zašto, što nemoga prisustvovati prvoj glavnoj skupštinji tog znamenitoga društva, proslavi njegovog utemeljitelja, ja ovim se eave dve pozdravljam.

Hrvatska čitaonica u Buzetu bila ne samo potvrđena narodna hrvatska svjetlost, a i prostranoj občini zapadne Istre, nego iognjistem, koje nadrijeva sveti ţar do moljebju; svjetlost, koja neće sjeće poput zvezde predhodačice bolje budućosti; vjećnicom, koja neka uzgaja u srcu ţebra i plemenitu.

Cast i hvala članovom utemeljiteljima odbora, slava članovom hrvatske čitaonice.

Zivili svjetlosti domoljubi - Hrvati u Buzetu!

U duhu s Vumi

Poreč, na dan sv. Cirila i Metoda 1890.

Vjek. Splitčić.

Još su pismeno čestitala gg. Miklaš Bekar, Ivan Žnak, Ivan Buždon Lukin, Ivan Buždon župan, Jakov Buždon, Mate i Grga Buždon Simunov itd.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

